

Eila Maria Väättäinen: Pekan jouluystävä

Adventtikalenterin luukku 8.12.2016,
Talvikynttilät 1985

Tirilius Tiainen kyyhötti katonrakosessa punaisen talon ulko-oven yläpuolella. Kylmä viima puistatti sen höyhenet pörhälle. Vatsassa oli yksi ainoa kauranjyvänen, vaikka oli aatonaatto.

Tirilius tunsi punaisen talon asukkaat. Jokaisen oven aukenemisen se koki kolossaan lämmittävänä henkäyksenä, mikä suloisesti sipaisi siipisulkia ja pyyhkäisi kohmettuneita kynsiä.

Aamulla ensimmäisen kerran ovi avautui nopeasti ja sulkeutui myös. Punaisen talon äiti kiirehti pimeään aamuun. Askeleet narisivat ja auton valot välähtivät läheisellä tiellä.

Kun myöhemmin punaisen talon isä tuli ulos, hän lakaisi lumet portailta, unohti oven raolleen. Tiriliuksen kopperoon pyyhältävä lämpö sai lintusessa jo soimaan muutaman laulukielenkin. Jos isä viipyi autotallissa, kun auto hyrräsi ja räiskyi ennen kuin suostui tulemaan ulos pakkaseen. Tirilius oli onnellinen, se tiesi Isän palaavan taloon ja vasta sen jälkeen sulkevan oven tiukasti. Sitten siitä ei kulkisi kuin Pekka koululaukku olkapäällään. Huh! Ja seuraavan kerran ovi aukenisi vasta iltatähtien syttyessä taivaalle.

Tässä aamussa oli jotain erikoista. Isä meni autotalliin. Valojuova leikkasi pimeään pihan, pani sähkymään, välkkymään huurteiset puut ja lumen alle kyyristyneet pensaat — ja isä asteli kohti Tiriliuksen kopperoa istuttaen suuren kuusen luminietokseen. Sen latva hipoi Tiriliusta ja siitä tuoksui kesä. Mitä vielä? Autotallista isä toi suuren, jyvien painosta nuokkuvan kauralyhteen ja iski sen hankeen kepin jatkoksi.

Mitä aarteita onkaan tuon mustan auton talossa? Siellä on kesä! Kesä on siellä! Sen enempää arvioimatta Tirilius suoraapäätä ryntäsi valoisaa oviaukkoa kohti. Rysähdys. Välähdys. Täydellinen pimeys...

Tirilius makasi liikahtamatta, kovalla äänettömällä tasanteella. Kivi se ei voinut olla, sillä kivi olisi heti kysynyt miten Tirilius oli siihen tullut. Päästä särki ja ensimmäinen kynsi oli sijoiltaan. Siipikin rempotti veltttona. Tirilius itki. Miten se oli tänne joutunut? Kuolen, varmasti kuolen, hän nyhki... Ja samantekevää, ei musta kukaan välitä, ei kukaan kaipaa, tähän jään. Onpahan täällä ainakin lämmintä kuolla.

Mitä se oli? Tirilius terästi kuuluaan repsottaessaan sementtilattialla. Se oli Tii Tiaisen ääni... ja lasten ja Punatulkkujen pojat... Talitiaiset tien takaa ja Hömötiaiset... ja tuo oli herra Tikka. Mitä ne täällä?

Eila Maria Väättäinen

Pekan Jouluystävä

Tirilius Tiainen kyyhötti katonrakosessa punaisen talon ulko-oven yläpuolella. Kylmä viima puistatti sen höyhenet pörhälle. Vatsassa oli yksi ainoa kauranjyvänen, vaikka oli aatonaatto. Tirilius tunsi punaisen talon asukkaat. Jokaisen oven aukenemisen se koki kolossaan lämmittävänä henkäyksenä, mikä suloisesti sipaisi siipisulkia ja pyyhkäisi kohmettuneita kynsiä. Aamulla ensimmäisen kerran ovi avautui nopeasti ja sulkeutui myös. Punaisen talon äiti kiirehti pimeään aamuun. Askeleet narisivat ja auton valot välähtivät läheisellä tiellä. Kun myöhemmin punaisen talon isä tuli ulos, hän lakaisi lumet portailta, unohti oven raolleen. Tiriliuksen kopperoon pyyhältävä lämpö sai lintusessa jo soimaan muutaman laulukielenkin. Jos isä viipyi autotallissa, kun auto hyrräsi ja räiskyi ennen kuin suostui tulemaan ulos pakkaseen. Tirilius oli onnellinen, se tiesi Isän palaavan taloon ja vasta sen jälkeen sulkevan oven tiukasti. Sitten siitä ei kulkisi kuin Pekka koululaukku olkapäällään. Huh! Ja seuraavan kerran ovi aukenisi vasta iltatähtien syttyessä taivaalle. Tässä aamussa oli jotain erikoista. Isä meni autotalliin. Valojuova leikkasi pimeään pihan, pani sähkymään, välkkymään huurteiset puut ja lumen alle kyyristyneet pensaat — ja isä asteli kohti Tiriliuksen kopperoa istuttaen suuren kuusen luminietokseen. Sen latva hipoi Tiriliusta ja siitä tuoksui kesä. Mitä vielä? Autotallista isä toi suuren, jyvien painosta nuokkuvan kauralyhteen ja iski sen hankeen kepin jatkoksi. Mitä aarteita onkaan tuon mustan auton talossa? Siellä on kesä! Kesä on siellä! Sen enempää arvioimatta Tirilius suoraapäätä ryntäsi valoisaa oviaukkoa kohti. Rysähdys. Välähdys. Täydellinen pimeys...

*Eila Maria Väättäisen kirjoitus
vuoden 1985 Talvikynttilöissä.*

Kauralyhde! Ne syövät sen, minun lyhteeni! Oli hirvittävä nälkä. Se pomppasi jaloilleen. Miten päästä täältä pois? Se räpytteli siipiään, pyrähteli hätäisesti lentoon pimeässä. Pekka tuli hakemaan autotallista suksia ja avasi oven. ”Tsvivik, vik, vikkk” Tirilius lensi ulos.

- Voi, kun pelästyit, luulin jo että joulutonttu, Pekka tuumi. Mutta Tirilius törmäsi kansoitettuun kauralyhteeseen, nokkasi tyhjän kuoren ja tönäsi Töyhtiäistä.

- Mistä sinä siihen tulit? Töyhtiäinen kysyi kireästi.

- Niin, minäkö? Hi hiii, hiii, hihitti Tirilius ja jäi katsomaan Töyhtiäisen ahnetta syöntiä.

- Muutamilla ei ole tapoja, sanoi punarinta Tilhi ja katsoi Töyhtiäiseen.

-Niin, tapoja, sanon minä, ei edes jouluna. Hämm . . . (yskäisi, vilkasi Töyhtiäiseen) lentelevät lyhteestä lyhteeseen piholla ja ahnehtivat toisten jouluannokset.

- Juuri niin! Pitäisi säästää. Kesään on vielä aikaa, huusi rouva Tikka.

- Vai säästää! Tästä lyhteestä et vie yhtään jyvää, ärjäisi rouva Tilhi.

- Kissatkin ovat kylläisiä ja vaarattomia joulunaikaan, sanoi rouva Punatulkku sovittelevasti.

- Mistäs sinä olet? Mikä tuon räpäleen tähän vielä lennätti? huusivat Tii Tiaisen pojat.

- Mi... minä oo... olen Ti... Tirilius Tiainen.

- Eikö keltaisen talon musta kissa tappanut koko Tiriliuksen perheen syksyllä? sanoi Hömötiainen.

- Minä... jäin. Ihan yksin, sanoi Tirilius kyöneleitä nieleskellen.

- Yksin? Ja noin pieni ja heikon näköinen? Linnut jäivät katsomaan ja lopettivat keskustelun.

- Niin. Minä olin pudonnut tielle, jossa kulkivat hevosen kaviot.

Olivatkohan ne lehmiä, ne suuret sorkkaeläimet, jotka olivat minut tallata.

- Entäs sitten? Tikka kysyi uteliaana.

- Sitten tuli Pekka. Poika, jolla on nyt sukset ja koululaukku. Hän piilotti minut kivenkoloon, etsi kärpäsiä, matoja ja siemeniä.

- Vanhempasi olivat täysiä nahjuksia, sanoi Tii Tiainen.

- Syyskesällä rupesivat talontekoon, nauroivat Tilhet.

- Syyspojat ovat heiveröisiä, totesivat Tikat.

- Oma syytään jäivät kissan suuhun, tokaisi Hömötiainen.

- Pois tältä lyhteeltä! komensi Tikka.

- Tämä on minun, Pekan isä laitto, yritti Tirilius.
- Kuunnelkaa sitä tyhmeliiniä, linnut nauroivat.
- Lähde siitä, äitisi näköinen hyypiö, komensi Tii Tiainen.

Tirilius lensi. Tuuli puhalsi pistäviä lumikiteitä, heitteli Tiriliusta, joka heikosti aukoi nokkaansa, räpytteli kohti kotikoloa.

Tirilius Tiainen kyyhötti katonrakosessa punaisen talon ulko-oven yläpuolella. Kylmä viima puistatti sen höyhenet pörhällen. Vatsassa oli yksi ainoa kauranjyvänen, vaikka oli aatonaatto.

**

Joulun onnellinen odotus täytti Pekan mielen, kun hän kiirehti kotiin. Tähdet tuikkivat ja lumi narahti askelten alla. Naapurin lihava kisa juoksi tien yli ja pakkaneen rapsahti autotallin nurkalla. Mitä ihmettä? Kuollut lintu portailla! Onko se paleltunut? Sen rinta sykkii vielä hätäisesti. Pekka laittaa Tiriliuksen lakkiinsa ja vie sen sisälle.

Kun Tirilius on syönyt Pekan kädeltä hiutaleita, se lentää lehahti seinälle Kultaköynnöksen suojaan ja sieltä visersi kiitoksensa. Pekka lukitsi linnun huoneeseensa. Onneksi äiti oli niin uppoutunut joulukiireisiinsä, ettei huomannut Tiriliuksen liikkeitä.

Yöllä Pekka heräsi siihen, kun vanhemmat yrittivät häätää pois Tiriliusta.

- E i, ei saa, se on minun... minä pyysin sen...
- Millä sinä pyysit, verkolla... haavilla, huusi äiti ja hosui lintua pois.
- Joulun Jeesukselta, Pekka sanoi ja purskahti itkuun.

Aidin ajoon valmis käsi putosi alas ja isä tuli Pekan luokse, silitti hänen poskeaan ja sanoi:

- Pekka, sinä saat pitää sen joululintusi.

Tirilius visersi Kultaköynnöksen suojassa, kiitollisen ja hätääntyneen viserryksensä.

**

Joulutäti oli haettu taas aattoaamun vieraaksi. Hänellä oli pitkä hame ja punainen esiliina edessään, valkoinen tukka sievästi sykeröllä ja virkattu kaunis huivi hartioillaan. Hän puhui menneistä jouluista. Äiti kattoi pöytää vartioiden samalla huoneen ovea, jossa Tirilius oli. Isä ja Pekka koristelivat joulukuusta, pian kaikki olisi valmista juhlaan. Silloin Tirilius visersi.

- Mikä se oli? Keinutuoli pysähtyi ja joulutäti meni huoneen ovele ja avasi.
- Lintu! Lintu talvella huoneessa! Se tuli tänne itse. Nyt tiedän mitä varren: se ennustaa minun kuolemaani.

Isä ja äiti yrittivät kertoa Tiriliuksesta ja tyynnyttelä levolliseksi joulutätiä. Mutta täti otti punaisen esiliinan vyötäröltä ja alkoi sillä hosua Tiriliusta.

- Ei saa, se on minun, se tuntee minut jo kesästä asti, Pekka sanoi pontevasti.

- Pankaa ovet auki, jos se lentäisi pois, tati pyyteli.

**

Tirilius visersi joulukuusen oksalla kynttilöitten ja välkkeitten kimalluksessa ja kaikki tulivat iloisiksi kuunnellessaan sitä.

Joulutäti pani kahdet silmälasit nenälleen ja luki itse raamatusta, jossa käskettiin oppia taivaan linnuista, jotka eivät työtä tee ja kuitenkin Taivaan isä ruokkii ne ja pitää niistäkin tarkan huolen ja luvun.

- Ei se ole mikään tyhjämpäväinen lintu, jouluenkeli se on, sanoi joulutätikin Tiriliuksesta.

Jouluaamuna, kun vielä kynttilät loistivat ikkunoilla ja tähdet taivaalla, Tirilius pujahti ulos. Se lensi joululyhteelle eikä pelännyt yhtään lintujen tuloa siihen. Se oli nähnyt niin paljon kaunista ihmisten joulussa, että tahtoi siitä kertoa kaikille linnuille. Linnutkin unohtivat halveksia Tirilius-reppanaa ja pyysivät sitä omiin lämpimiin tupiinsa kertomaan ihmisten joulusta. Punaisen talon kylmä kotikolo jäi nyt tyhjäksi, sillä Tirilius muutti Tikan lämpimään tupaan asumaan. Tikka oli kaikkein kiinnostunein kuulemaan joulukertomuksia.

Ladunvarrella Tirilius kiirehti aina tervehtimään ystäväänsä ja auttajaansa Pekkaa. Silloin Pekka huusi edellä hiihtävälle isälleen:

- Isä, kuulitko, miten Tirilius laulaa?

Ja isä pysähtyi kuuntelemaan.